

A Fővárosi Ítéltábla a Fazekas & Társai Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek dr. Szécsi Edit Sarolta jogtanácsos által képviselt alperes ellen 28.887.793,91,- Ft és járulékai megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. június 22. napján kelt 25.G.40.426/2011/6. számú ítélete ellen a felperes részéről benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100.000,- (Egyszázezer) Ft másodfokú költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes és a ... Szövetkezet (továbbiakban: Szövetkezet) 2008. április 14-én kenőanyag szerződés megnevezésű megállapodást kötöttek, amelynek alapján a felperes azt vállalta, hogy a szerződésben meghatározott feltételek mellett különböző kenőanyagokat szállít a Szövetkezetnek. A felek szerződésének V. számú mellékletét egy kölcsön megállapodás képezte, amelynek értelmében a felperes a kenőanyag szerződés teljesítése érdekében 34.000.000,- Ft összegű kamatmentes kölcsönt nyújtott a Szövetkezetnek. A Szövetkezet és az alperes 2008. június 6-án bankgarancia-szerződést kötöttek a felperes és a Szövetkezet közötti áruszállítási szerződés biztosítására. A bankgarancia-szerződés alapján az alperes 34.000.000,- Ft-ról szóló garancialevelet bocsátott ki a felperes felé.

A Szövetkezet felszámolás alá került, ezért a felperes a bankgaranciát érvényesíteni kívánta. Az alperes a felperes igényéből 2010. április 6-án 1.179.095,- Ft-ot

megfizetett, a fennmaradó összeget azzal utasította vissza, hogy a bankgarancia nem a kölcsönügyletet, hanem a kenőanyag szállítását fedezte.

A felperes az elsőfokú bíróságra 2011. március 11-én benyújtott keresetében az alperest 28.887.793,91,-Ft és annak 2010. február 15-től a kifizetésig járó Ptk. 301/A. §-a késedelmi kamata és perköltség megfizetésére kérte kötelezni.

Keresetének elsődleges jogcímeiként a Ptk. 249. §-át és a Ptk. 242. §-ait jelölte meg és előadta, hogy az alperesnek a bankgarancia-szerződés I/1. pontja alapján tudnia kellett a felperes és a Szövetkezet szerződéséről, míg a garanciaszerződés tartalmazza, hogy ehhez a szerződéshez kapcsolódóan nyújt fizetési garanciát. A szerződés bankgarancia nyújtására vonatkozó kötelezést csak abban az V. számú mellékletben tartalmaz, amely a kölcsönszerződésről szól. Állította, hogy az alperessel történt egyeztetések során az alperes a 2011. január 6-án kelt elektronikus levelében a garancia megfizetésére vonatkozó tartozását elismerte, a keresetben érvényesített összeg vonatkozásában fizetési ígéretet tett.

Keresetének másodlagos jogcímeiként a Ptk. 4. § (1) és (4) bekezdéseit jelölte meg. Ezzel kapcsolatban előadta, hogy az alperes nem a saját üzletszabályzatában foglaltaknak megfelelően járt el, és megsértette az általában elvárható magatartás mércéjét akkor, amikor a garancialevelet nyilvánvalóan hibásan állította ki gépjárműszállításra utalással, amely soha nem tartozott a felperes üzleti tevékenységéhez. Azt nem vitatta, hogy a bankgarancia hibásan lett kiállítva és a bankgarancia hibás megszövegezését a felperes sem észlelte. Ezzel kapcsolatban hivatkozott a Ptk. 4. § (4) bekezdésének második fordulatára. Azt sem vitatta, hogy a bankgarancia lehívásakor nem feleltek meg a bankgarancia feltételeinek, állította azonban, hogy az alperes nem az elvárható módon járt el a bankgarancia kiállításakor.

Az alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének az elutasítását és perköltségben történő marasztalását kérte.

Hangsúlyozta, hogy a bankgarancia a bank részéről önálló kötelezettségvállalás, amely a bank és a kedvezményezett között hoz létre önálló jogviszonyt. A bankgarancia egyértelműen tartalmazza, hogy áruszállítási szerződésről van szó, az ügyfél is kifejezetten erre kérte a garanciát és nem a kölcsön biztosítására. Azt nem vitatta, hogy a garancialevélen a gépjármű értékesítésre való utalás elírás eredménye. Előadta, hogy az alperes a peres felek közötti egyeztetés során nem ismerte el a felperes igényét, álláspontja szerint a felek közötti levelezés sem tartozás elismerést, sem fizetési ígéretet nem tartalmaz.

A Fővárosi Bíróság a 2011. június 22. napján kelt 25.G.40.426/2011/6. számú ítéletében a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 200.000,-Ft perköltséget.

Határozata indokolásában kifejtette, hogy bankgarancia esetén olyan sajátos háromoldalú jogviszony rendszer alakul ki, amelynek alapját két önálló szerződés képezi. A bankgarancia-szerződés az alapjogviszony kötelezettje és a bank között jön létre, amelynek alapján a bank meghatározott feltételek teljesülése esetére

fizetési kötelezettséget vállal az alapjogviszony jogosultja javára. A perben ezért azt kellett vizsgálnia, hogy a felperes igénybejelentése megfelel-e az alperes kötelezettségvállalásának, azaz fennáll-e a garancia-szerződés és garancialevél alapján az alperes fizetési kötelezettsége.

A lefolytatott bizonyítási eljárást követően az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján fennálló bizonyítási kötelezettsége ellenére a felperes nem bizonyította, hogy az alperes garanciavállalása kölcsöntartozás fedezetéül szolgált volna. Az elsőfokú bíróság a garanciavállalás tartalmát a garancia-szerződés és a garancialevél értelmezése alapján a Ptk. 207. § (1) bekezdésében írtakra figyelemmel a szavak általános jelentése szerint állapította meg. Az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy a garancialevél és a garancia-szerződés egyaránt áruszállításból eredő követelés biztosítására utal azzal, hogy az alperes arra az esetre vállal fizetési kötelezettséget, ha a felperes kijelenti, hogy a megrendelt árut leszállították, azonban a megbízó, azaz a Szövetkezet, fizetési kötelezettségeit nem teljesítette. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy sem a garancialevél, sem a garancia-szerződés nem utal kölcsönszerződésből eredő követelésre. Önmagában az a körülmény, hogy a garancialevél az alapjogviszony tárgyaként tévesen feltünteti a gépjármű értékesítést, semmi esetre sem jelenti azt, hogy a garanciavállalás kiterjedne a kölcsönviszonyra is. Utalt az elsőfokú bíróság arra is, hogy a kölcsönszerződést a Szövetkezet által kitöltött bankgarancia igénylőlap sem tartalmazza, azaz az alperes a Szövetkezet kérelmének megfelelő garanciát bocsátotta ki. Az a körülmény, hogy ez a garancia valójában nem felelt meg az alapszerződésben foglaltaknak, nem róható az alperes terhére.

Az elsőfokú bíróság megállapította azt is, hogy a felperes nem bizonyította, hogy az alperes a perrel érintett követelés tekintetében a tartozását elismerte volna. Rámutatott arra, hogy a felperes által hivatkozott alperesi elektronikus levél csakösszegezési számítás tartalmaz, azonban nem tartalmaz elismerést. A levél szerint a garancia megfizetésére a feltételek maradéktalan igazolása esetén kerülhet sor és ennek az előfeltételnek a felperes kérelme nem felelt meg. Utalt továbbá az elsőfokú bíróság arra, hogy tartozás elismerés csak írásban tehető érvényesen, ezért a felek szóbeli nyilatkozatait feltáró tanúbizonyításra irányuló felperesi indítványokat az elsőfokú bíróság elutasította.

A másodlagos jogcím tekintetében hangsúlyozta, hogy a Ptk. 4. §-a általános önálló jogcímként nem alkalmazható, ha a felek viszonyát a Ptk. különös szabályai rendezik. A Ptk. bevezető rendelkezései olyan általános jogelveket, generálklauzulákat tartalmaznak, amelyek a törvény egyes rendelkezéseinek értelmezését, gyakorlati alkalmazását segítik elő. Az elsőfokú bíróság rámutatott továbbá arra, hogy a felperes egyébként is tévesen hivatkozik a Ptk. 4. § (4) bekezdésére, mivel az alperesnek nincs olyan kötelezettsége, amely alapján a bankgarancia kibocsátása során vizsgálnia kellene az alapjogviszony részleteit. Az alperes nem sértette az általában elvárható magatartás zsinórmértékét, amikor a Szövetkezet kérelmével egyező tartalmú bankgaranciát nyújtott. Amennyiben ez a garancia az alapjogviszony résztvevőinek nem felelt volna meg, úgy más tartalmú garancia kibocsátását kérhették volna. A bankgarancia szövegének vizsgálata tehát a felperes érdeke és kötelezettsége lett volna, ennek elmulasztása esetén saját

felróható magatartására előnyök szerzése végett éppen a Ptk. 4. § (4) bekezdése alapján nem hivatkozhat.

Mindezekre tekintettel a felperes keresetét elutasította, és kötelezte perköltség fizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte annak megváltoztatásával a kereseti kérelmének megfelelően az alperes marasztalását; másodlagosan, amennyiben a rendelkezésre álló bizonyítékok elégtelenek, úgy az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását.

Előadta, hogy az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben a bíróságnak a kereseti kérelemmel kapcsolatban azt kellett volna vizsgálnia, hogy az alperes elkövetett-e szerződésszegést a bankgarancia kibocsátásakor és utána azt, hogy fennállt-e a fizetési vagy kártérítési kötelezettsége.

Azt elismerte, hogy olyan jogszabályi előírás valóban nincsen, amely szerint a bank köteles lenne vizsgálni az alapjogviszony részleteit, ez azonban nem jelenti azt, hogy a bank jogosult lenne a tudomására jutott tényeket és ellentmondásokat figyelmen kívül hagyni a bankgarancia kiállításakor. Mint ahogy a kereseti kérelemben is előadták, a bankgarancia szövege a felek előadása szerint sem felel meg a valóságnak, mivel a gépjármű értékesítés valótlan. Az alperes becsatolta a bankgarancia kiadására irányuló kérelmet, amely szerint a szerződés tárgya áruszállítás elvégzésére utalt, amely megjegyzést egy hiányjel követ. A bankgarancia kérelemben a szerződés létrejöttére nem történt hivatkozás, ezért feltehetően a szerződésből kellett ismernie azt az alperesnek. A felek között létrejött szállítási szerződés egyébként évi 4,4 millió Ft vásárlási kötelezettséget írt elő a szövetkezet részére, ezért ebben a vonatkozásban 34.000.000,- Ft garancia kibocsátása teljes mértékben indokolatlan volt.

A bankgarancia-szerződés II.1. pontja szerint az alperesnek kellően gondos eljárás esetén tudnia kellett a rendelkezésére álló iratok alapján, hogy a bankgarancia hibásan került megfogalmazásra, a hibásan megfogalmazott bankgarancia alapján a bank fizetési kötelezettségét a bankgarancia nyelvtani értelmezése szerint megtagadhatta.

Álláspontja szerint a bank felelőssége a Ptk. 4. §-a alapján az elsőfokú bíróság ítélete ellenére fennáll. A Ptk. bankgaranciára vonatkozó szabályai szigorúbb követelményt nem támasztanak, ahogy azt a Ptk. 4. § (4) bekezdése feltételként előírja, ezért az alperesnek úgy kellett volna eljárnia, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Önmagában az a tény, hogy a bankgarancia a Ptk.-ban önálló szabályozásra került, nem jelenti azt, hogy az alapelvek ne lennének alkalmazhatóak, ha valaki nem az adott helyzetben általában elvárható módon jár el. A Ptk. 249. §-ában rögzített szabály nem zárja ki annak lehetőségét, hogy ha a kötelezettség elvállalása során nem az adott helyzetben általában elvárható módon jár el egy bank, akkor a felelőssége ne állna fenn. A Ptk. 249. §-a kizárólag azt szabályozza, hogy fizetési kötelezettség a meghatározott feltételek fennállása estén megáll.

Mindezekre tekintettel változatlanul fenntartotta azt az állítását, hogy az alperes a bankgarancia megfogalmazásakor nem az adott helyzetben általában elvárható módon járt el, az általa is észlelt ellentmondásra tekintettel a bankgarancia szövegét hibásan fogalmazta meg és ezzel kárt okozott.

Vitatta az elsőfokú bíróság ítéletének azon megállapítását is, hogy az alperesi tartozáselismerést nem igazolta. Bizonyítási indítványként kérte a felek közötti egyeztetésen részt vett személyek meghallgatását, amely bizonyítási indítványt az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott. A személyes egyeztetésen egy olyan megállapodás jött létre a felek között, amely szerint az alperes elismeri, hogy a bankgarancia ténylegesen a szállítási-szerződés kölcsönszerződési részére vonatkozik, ebben az esetben viszont a kiegyenlítettlen áruszámlára általuk korábban elismert és kifizetett összeg tekintetében a teljesítés jogszerűtlen volt, tehát ezt az összeget le kívánják vonni a kölcsön-szerződés alapján fennálló tartozásból és csak a különbözetet fizetik meg. Erre a szóbeli megállapodásra tekintettel küldte meg a kimutatást, amelyet a bank a felszámolás alatt álló Szövetkezetről is le kívánt ellenőrizni és ezzel kapcsolatban tette az alperes azokat a kijelentéseket, amelyekre vonatkozóan az elsőfokú eljárásban csatolta az e-maileket. Az alperes írásbeli nyilatkozatai, az eset körülményeire és a nyilatkozó feltehető akaratára tekintettel tartozáselismerésnek minősülnek.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte, annak helytálló indokaira tekintettel.

Hangsúlyozta, hogy a banknak a kölcsönszerződésről nem volt tudomása, egyrészt a kenőanyag szerződés mellékleteként kölcsönszerződés nem szerepelt, másrészt a bankgarancia nyújtására vonatkozó eredeti kérelmen az áruszállítás elvégzése mellett hiányjel nem szerepel.

A felperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és helytálló jogi következtetéssel utasította el a felperes keresetét az általa előterjesztett valamennyi jogcímen.

A felperes álláspontjával szemben az elsőfokú bíróság a felperes keresetének jogcímeire tekintettel helyesen vizsgálta azt, hogy az alperest a bankgarancia szerződés alapján terheli-e fizetési kötelezettség. Ezzel kapcsolatban az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelése alapján, megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a Szövetkezet és az alperes közötti bankgarancia szerződés az áruszállítás ellenértékét biztosította és nem a kölcsönszerződést. Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében megalapozottan hivatkozott arra, hogy a kenőanyag szerződésnek a kölcsönszerződés nem képezte a mellékletét, mert a 2008. április 14-én kelt kenőanyag szerződés 12. pontjában, amely a mellékletek listáját tartalmazza, V. számú mellékletként bérleti megállapodás szerepel, kölcsönszerződés más mellékletként sincs feltüntetve.

A bankgarancia fizetési kötelezettség elvállalása a bank által, amelyben a bank arra kötelezi magát, hogy meghatározott feltételek esetén és határidőn belül meghatározott értékhatárig teljesít fizetést a kedvezményezettnek. A garancia, bár a kötelezettség teljesítésének a biztosítékaul szolgál, nem járulékos jellegű, hanem önálló kötelezettségvállalás, amelynek feltételeiben a bank és a pénz fizetésére kötelezett szabadon állapodnak meg. A kötelezettnek olyan tartalmú bankgaranciát kell beszereznie, amilyenben a jogosulttal kötött szerződésben megállapodott. Amennyiben ez nem sikerül, ennek a szerződésben kikötött jogkövetkezményeit neki kell viselnie. A banknak csak akkor és annyiban keletkezik kötelezettsége, amennyiben a pénzfizetésre kötelezettel megállapodik (BH 2012/70).

Bankgarancia esetén a bank az alapjogviszony vizsgálata nélkül vállal fizetési kötelezettséget. Az alperes által adott bankgarancia rögzíti azokat a feltételeket, amelynek alapján a bank 34.000.000,- Ft összegig kifizetés teljesítését vállalta. Jelen esetben az alperes által történő kifizetésnek két feltétele volt, egyrészt, hogy a felperes írásbeli felszólításában kijelenti, hogy a megrendelt árut a szerződés feltételeinek megfelelően szállították le; másrészt a megbízó, azaz a Szövetkezet a fizetési kötelezettségeinek nem tett eleget. A felperes az elsőfokú eljárásban ilyen felhívást nem csatolt, arra nem is hivatkozott, ezért az elsőfokú bíróság megalapozottan utasította el a felperes keresetét.

A felperes keresete a Ptk. 4. § (1) és (4) bekezdései alapján sem megalapozott, figyelemmel arra, hogy az alperes a bankgarancia szerződés megkötésekor úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, azaz a Szövetkezet kérelmének megfelelően kötötte meg a bankgarancia szerződést, az alapjogviszony és annak mellékletei vizsgálatára nem köteles. Az alperes a szerződés megkötése során nem tanúsított olyan jogellenes, felróható magatartást, amely a kártérítési felelősségét megalapozná.

Az elsőfokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy az F/10 alatt csatolt elektronikus levél az alperes részéről nem minősül tartozás elismerésnek, ezzel kapcsolatban a tanúk meghallgatására irányuló felperesi bizonyítási indítványt megalapozottan mellőzte, figyelemmel arra, hogy a Ptk. 242. §-a (2) bekezdése szerint tartozás elismerő nyilatkozatot csak írásban lehet érvényesen tenni.

Az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértést nem követett el, jogi álláspontja megegyezett a másodfokú bíróság jogi álláspontjával, ezért az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére nincs ok.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján - érdemben helytálló indokaira tekintettel – helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kell az alperesnek a másodfokú eljárás során felmerült költségét megfizetnie. A másodfokú bíróság a jogtanácsosi

munkadíj mértékét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján mérlegeléssel állapította meg.

Budapest, 2012. év március hó 29. napján

. Mika Ágnes sk.
a tanács elnöke

. Kurucz Zsuzsánna sk.
előadó bíró

Dr. Tibold Ágnes sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

bírószági tisztviselő